

Motion till riksdagen

1988/89:Ju207

av Göran Ericsson (m)

Legitimering av polismän, m.m.

Som ett resultat av den genomförda polisreformen har utbildningen av nya polismän förbättrats. Först efter nära tre års teoretisk och praktisk utbildning får den nyanställda fullgöra polistjänst med egen beslutsrätt.

I syfte att förbättra kvaliteten på offentliga tjänster förs för närvarande en diskussion om återinförande av tjänsteansvaret som avskaffades i samband med ämbetsmannareformen. Ett återinförande av tjänsteansvaret innebär förändringar i ansvaret för den enskilde polismannen.

Granskningen av polisfunktionen är redan i dag mycket omfattande och ökade åtalningsmöjligheter för tjänstefel kommer givetvis att också påverka polisen. Det är enligt min mening rimligt att statsmakten, om den kräver ett ökat ansvar för den enskilde statstjänstemannen i hans/hennes myndighetsutövning också markerar att statsmakten känner ett ansvar för de anställda i offentlig funktion.

Enligt de tidigare anställningsbestämmelser som gällde när tjänstefel var åtalbart hade flertalet polismän ordinarie tjänster. Detta var en mycket stark markering från den offentlige arbetsgivaren att polisen hade en mycket viktig funktion i samhället. Ordinarie tjänster tillsätts inte längre inom polisen. I anslutning till ett återinförande av tjänstemannaansvaret finns det enligt min mening starka skäl som talar för att ordinarie tjänster åter bör inrättas inom polisväsendet.

Få grupper inom statsförvaltningen har av samhället givits ett så långtgående mandat när det gäller möjlighet till ingrepp i människors frihet som polismannen. Under de senaste åren har också riksdagen utökat detta mandat genom exempelvis utökade möjligheter till husrannsakan och kroppsvisitation. Detta visar, att statsmakten har ett stort förtroende för polisens möjligheter att med gott omdöme och hänsynstagande till omständigheterna i det enskilda fallet använda långtgående tvångsåtgärder.

Vidgade mandat att använda tvingande lagar kräver också en ökad noggrannhet vid personurvalet liksom att utbildningen ständigt måste förbättras och utvidgas. Det torde stå utom allt tvivel att den svenske polismannen mentalt och utbildningsmässigt tillhör de bästa i världen.

Mot bakgrund härav finns det anledning att koppla frågan om rätten att utöva polisfunktionen till en mer formell legitimering av polismannen. Genom att införa regler om legitimering av polisman kan staten också införa regler om återkallande av legitimationen. En legitimering av polismannen skulle öka rättstryggheten för den enskilde samtidigt som det medför en personalpolitisk vinst för polismannen.

Det kan naturligtvis inte undvikas, att polismän liksom folk i andra yrkeskategorier gör misstag och felbedömningar. För polismannen skulle detta medföra återkallande av hans/hennes legitimation men inte förlust av arbetet. Den nu f.d. polismannen skulle kunna fortsätta sitt arbete inom polisen dock med andra arbetsuppgifter samt efter någon tid åter få möjlighet att via ett testsystem återfå sin legitimation och kunna återkomma i sin polisroll.

Den formella legitimeringen skulle lagfästas, d.v.s. polislagen skall kompletteras i sina inledande paragrafer med en paragraf om vad som avses med polismanafunktionen.

En sådan ordning som ovan beskrivits skulle också överensstämma med vad arbetsdomstolen 1981 uttalat i en dom där ett mål om avskedande av en polisman prövades och befanns korrekt. AD uttalade att "Det är föga tillfredsställande att den som på grund av de höga krav som måste ställas på den offentliga tjänstens integritet, vilket särskilt gäller när det är fråga om en polisman, kommer i en situation där han går miste om sin tjänst utan att ha något rättsligt grundat anspråk på att staten undersöker omplaceringsmöjligheterna".

Med den nu föreslagna ordningen med legitimering av polisman skapas bättre förutsättningar för att polistjänsten bedrivs i oväld.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en utredning syftande till införande av en legitimering av polisman i enlighet med vad i motionen anförts,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillsättandet av ordinarie polismanstjänster.

Stockholm den 13 januari 1989

Göran Ericsson (m)